

ประโยค ป.ธ. ๘
 แต่งฉันทภาษามคร
 สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างทำยนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามครโดยฉันทลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ด้วย ฯ

ศาสนาทั้งหลายสั่งสอนเพียงแต่ให้ละชั่วและบำเพ็ญความดี แต่ไม่สอนให้เข้าถึงใจ ย่อมเป็นทางให้เข้าถึงความสุขอันแท้จริงไม่ได้ ย่อมไม่ลู่ถึงประโยชน์ที่มุ่งหมายคือความสงบแห่งใจ เพราะจิตใจย่อมมากไปด้วยอารมณ์ ถ้าเป็นอารมณ์อันดีงามซึ่งเป็นที่น่าปรารถนา ย่อมชวนให้โลก ให้ทะเยอทะยานอยากได้ ให้ปรารถนายิ่ง ๆ ขึ้นไป ถ้าเป็นอารมณ์อันร้ายไม่ดีงามซึ่งไม่เป็นที่น่าปรารถนา ย่อมโกรธแค้น ย่อมพยายาม และย่อมผูกอาฆาตมาดร้าย เห็นบุคคลอื่นได้ศรัทธาติดตรอน เห็นบุคคลอื่นเดือดร้อนคิดกระหน่ำซ้ำเติม

อนึ่ง ธรรมดาบุคคลย่อมเห็นตนเป็นสำคัญ ไม่ปรารถนาให้บุคคลอื่นได้ดีกว่าตน และไม่ปรารถนาเห็นบุคคลซึ่งตนเห็นว่าต่ำกว่ามาเสมอตน หลงตนเห็นตนเป็นสำคัญกว่าบุคคลทั้งหลาย ทำผิดพลาดเพราะถือตนเป็นประมาณ เมื่อจิตใจยังแวดล้อมด้วยอารมณ์คือความโลภ ความโกรธ ความหลง เช่นนี้ ย่อมไม่ปล่อยใจ ย่อมเป็นจิตใจที่เศร้าหมอง เป็นทางให้ทำทุจริตได้นานาประการ ถ้าชำระจิตใจให้บริสุทธิ์สะอาด พยายามชำระล้างให้หมดมลทินด้วยให้ห่างจากโลก คือโดยพิจารณาให้เห็นว่า โลกเกิดขึ้นย่อมทำให้ทะเยอทะยานอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งไม่ใช่เรื่องของความสุข เพราะมีทุกข์ในเรื่องต้องทะเยอทะยานแล้ว ไม่สมหวังเป็นประการสำคัญ ให้ห่างจากความโกรธ โดยพิจารณาให้เห็นว่า บุคคลทั้งหลายรวมทั้งตนเองด้วย ย่อมปรารถนาความสุขและเกลียดชังความทุกข์ด้วยกันทุกถ้วนหน้า ควรจะมีเมตตาต่อกันเป็นสำคัญ และในเรื่องที่กลัวคนนั้นจะดี กลัวคนโน้นจะเสมอ อันเป็นเรื่อง

แห่งความรียานันน์ ย่อมทำความทุกข์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้มีความรียา เพราะไม่สามารถจะบันดาลให้เป็นไปตามความนึกคิดของตนได้ และเพราะเมื่อจิตใจเศร้าหมองแล้ว ย่อมเป็นทางให้กระทำผิดและพุดผิด อันเป็นเหตุให้เบียดเบียนตนและบุคคลอื่นให้เดือดร้อน ให้ห่างจากหลง โดยพิจารณาให้เห็นว่า การเข้ากับตนเป็นประมาณ นึกว่าตนนั้นแหละสำคัญ อะไรก็ตนแล้ว ย่อมหาคนคบหาเป็นเพื่อนที่ดียาก และเป็นเหตุให้ทำทุจริตได้ เพราะความเห็นผิด หรือถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘
ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษามคร
พ.ศ. ๒๕๖๔

ปฐยาวัตร

อิมสุมิ ปน โลกุตติ	พหุณี ศาสนานิปี
สตุถาโร ติตฺติกา เตสํ	จเปตฺวาน ตถาคคํ
ปาปสฺสากรณญเจะ	กุสฺลสฺส จ อจฺจโย
อิจฺฉิยาททฺวเณว	อนุสาสนฺติ สาวเก
นตฺตโน ปน จิตฺตสฺส	ปริโยทปนาย ว
เตโนวาทกรา เตสํ	ปรมตฺถํ น กจฺนเร
จิตฺตํ นาม มนุสฺसानํ	อิกฺขานิกฺขเรสุ สพฺพธิ
อารมฺมณฺสุ พยาสฺสํ	ลหุโส ปรีวตฺตติ
ตตฺถิกฺขารมฺมณเณว	อภิกฺขตฺส ปาณินอ
นิจํ อุปฺปชฺชติ โลโก	ตณฺหา จสฺสาภิวทฺตติ
อนิกฺขารมฺมณฺสส	อหฺมตฺตตฺส ชนฺตุนอ
โทโส ปน สมฺภูจติ	อาฆาโต จสฺส ชายติ
โทเสน ปกโต เวรํ	สุจี ทิสฺวานสุยฺยติ
ตํ เวรํ ทุกฺขิตํ ทิสฺวา	โสมนสฺสํ นิกจฺจติ ฯ

อินทรวงศ์

โมหาภิกฺขโต หิ ชโนติมานิโก
อญฺเญสมตฺตาทิปเตยฺยสํยุโต
อตฺตตานมกํ อภิมญฺญเต สทา
เนวิจฺจติยฺเวส สมตฺตมตฺตนา
ปโปโปติ มิจฺฉาจรณํ อนกฺธา
โลภาทิยุตฺตสฺส หิ จิตฺตมาตฺรํ
เอกํสโต โหติ กิเลศฺสมาวึถํ
โส สพฺพทา ทฺวจฺจริตานิ กุพฺพเต ฯ

วสันตดิถี

โลกุตส วชฺชนนุปสฺสมนฺนตเมหํ
 วิสฺสตุตฺติกํ อนุสํ น ชเนติ ตณฺหํ
 โน ตณฺหมูลมฺปกจฺจติ ทฺวขมฺมทฺธา
 โทสฺสวส วชฺชนนุเปกฺขิยฺพารจิตฺโต
 สพฺพตฺถ ทฺวขปฏฺิฏฺณโร หิเตสฺสิ
 เมตฺตตายติณฺณมฺนุหํ สุขกามภูโต
 ทฺวขํ น กุพฺพติ ปเรสมตฺตโน จ
 โมหสฺสวส วชฺชนนุเปกฺขมฺมพฺพจิตฺโต
 กลฺยาณมิตฺตมฺนุโกติ นิวัตฺตวฺตฺติ
 ตสฺมา สจฺจิตฺตมมลํ ปรีโยทเปยฺยชาติ ฯ